

บทความวิจัย (ม.ค. – มิ.ย. 2563)

การใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านในการจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเลี้ยงจิ้งหรีดเพื่อการพึ่งตนเอง จังหวัดกาฬสินธุ์

ผศ.ดร.โสมิต แพงสร้อย, คณะวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

จรรย์ญา ทุงจันทร์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมาและแนวทางการใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเลี้ยงจิ้งหรีดเพื่อการพึ่งตนเอง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยเก็บข้อมูลจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 63 คน ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจงจากผู้ทรงคุณวุฒิ ด้วยแบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบมีโครงสร้างการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล และเก็บข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ประธานกลุ่ม สมาชิกกลุ่ม เกษตรอำเภอ พัฒนาการอำเภอ ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (ส.อบต.) และปราชญ์ชาวบ้านด้านการเกษตร ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล อธิบายตามความมุ่งหมายด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเลี้ยงจิ้งหรีด หมู่ที่ 13,14 บ้านฮ่องฮี ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ เกิดจากการรวมตัวกันของชาวบ้านจำนวน 30 คน เมื่อปี พ.ศ.2556 ต่อมาในปี พ.ศ.2560 มีสมาชิกเพิ่มขึ้นตามลำดับจนปัจจุบัน มีจำนวน 61 คน การใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านในการจัดการกลุ่มดังกล่าว ได้แก่ การใช้แผงไข่จำลองแบบที่อยู่ของจิ้งหรีดแทนรอยแตกของรูดินหรือสนามหญ้า การปรับอุณหภูมิระยะไข่โดยใช้ผ้าห่มคลุมในฤดูหนาว ใช้ถึงพลาสติกคลุมในฤดูร้อน การใช้ดินร่วนเพื่อให้จิ้งหรีดแทงกันออกไข่ง่ายขึ้น การใช้กล่องเลี้ยงจิ้งหรีดที่เคลื่อนย้ายง่ายเพื่อป้องกันเชื้อโรค การใช้เกลือแช่น้ำใส่กล่องที่เปลี่ยนสำหรับให้น้ำได้นานและปลอดภัย ซึ่งเป็นวิธีการดูแลวงจรชีวิตและขั้นตอนการเลี้ยงดูให้ได้ผลผลิตที่มาก สร้างอาชีพรายได้ที่มั่นคง สามารถพึ่งตนเองทางด้านเศรษฐกิจ (อาชีพ) สังคม (กลุ่ม) และสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: ภูมิปัญญาพื้นบ้าน, กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเลี้ยงจิ้งหรีด, การพึ่งตนเอง

Received: August 28, 2019, Revised October 3, 2019, Accepted October 10, 2019

The use of folk wisdom in managing cricket community enterprise for self-reliance Kalasin Province

Asst.Prof.Dr. Kosit Phaengsoi, Faculty of Cultural science, Mahasarakham University

Jarunya Tungjan, Mahasarakham University

Abstract

This research is a qualitative research The objective is to study the history and guidelines The use of folk wisdom in managing cricket community enterprise for self-reliance Kalasin Province. By collecting data from the population and the sample group of 63 people. Using specific selection methods from experts. With in-depth structured interview form. Structured, individual interviews and collect data from group discussions consisting of community leaders, group leaders, members of agricultural groups, Community Development worker, district headman, members of the sub-district administration organization council and the agricultural philosopher villagers. Perform data analysis and summarize results. Describe the purpose with the method of descriptive analysis.

The research found that cricket raising community enterprise, Village group 13,14 Ban Hong Hee, Yang Talat Subdistrict Yang Talat District, Kalasin Province. Caused by the gathering of 30 villagers in the year 2013. Later in 2017 There are more members, respectively, until now, there are 61 people. The using of folk wisdom in managing such groups is using an egg panel. Replicate the address for cricket in place of cracks in the ground or grass. Adjusting the egg temperature by using blankets in the winter. Use to cover plastic in summer. Using loamy soil to make crickets stab the bottom out easier. Using crickets for moving crickets to prevent germs. Using the rice husk soaked in a water box for longer and safer water. Which is a way to take care of the life cycle and the steps of raising to get a lot of products. Create a stable income career. Economic independence (occupation) Society (group) and environment can be sustainable.

Keywords: Folk wisdom, Community Enterprise in Cricket Farming, Self-reliance

คำขอบคุณ: งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562 คณะ
วัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) และฉบับที่ 12 (2560-2564) เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ชี้ทิศทางการพัฒนาประเทศระยะสั้นและระยะยาวโดยได้จัดทำบนพื้นฐานในแผนแม่บทหลักของการพัฒนาประเทศและเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักของการพัฒนาประเทศและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals:SDGs) รวมทั้งการปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 ซึ่งยังนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ที่ผ่านมาเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคงเกิดภูมิคุ้มกันและมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสมส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืนโดยมีหลักการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดความเหลื่อมล้ำและขับเคลื่อนการเจริญเติบโตจากการเพิ่มผลผลิตบนฐานของการใช้ภูมิปัญญาและวัฒนธรรม (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564 น-คค)

รัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 เพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจชุมชนซึ่งเป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างพอเพียงซึ่งจำนวนหนึ่งอยู่ระดับที่ไม่ทางการทำให้ได้รับการส่งเสริมความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นการสร้างรายได้พัฒนาความสามารถในการจัดการและพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชนเพื่อให้ระบบเศรษฐกิจเข้มแข็งสามารถพัฒนาสู่การเป็นผู้ประกอบการของหน่วยธุรกิจที่สูงขึ้นในการเชื่อมประสานวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายให้ดำเนินการในลักษณะของการบูรณาการทั้งภายในหน่วยงานและร่วมกับภาคีภาคส่วนวิสาหกิจชุมชนจึงเป็นยุทธศาสตร์ใหม่ของการพัฒนาชุมชนโดยชุมชนมีระบบและพึ่งตนเองได้ซึ่งระบบและการพึ่งตนเองได้ต้องเป็นการพัฒนาจากภายในชุมชนโดยชุมชนร่วมกันสร้างความเชื่อมั่นฟื้นฟูความสัมพันธ์พัฒนาระบบการจัดการและกระบวนการเรียนรู้ในสังคมขึ้น (สุกัญญา อธิปอนันต์ 2550 : 74)

ถึงแม้จะมีการสนับสนุนของภาครัฐและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกิจชุมชนทำให้เกิดการพัฒนาในหลายด้านแต่ในภาพรวมยังมีปัญหาเกื้อหนุนกันไม่ว่าจะเป็นด้านการผลิตด้านการจัดการธุรกิจการตลาดเงินต้นการจัดการเงินทุนหมุนเวียนเป็นผลให้ผู้ผลิตได้ผลตอบแทนต่ำรวมทั้งการจัดตั้งกลุ่มขาดการวิเคราะห์ศักยภาพปัญหาและวางแผนธุรกิจชุมชน lackingวิเคราะห์ตลาดขาดการจัดลำดับความสำคัญปัญหาในเรื่องการตลาดการพัฒนาความรู้เฉพาะทางเพื่อต่อยอดได้แก่การพัฒนาผลิตภัณฑ์การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารขาดข้อมูลด้านการตลาด (นัทที ขจรกิตติยา,2550 : 153-155)

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเลี้ยงจิ้งหรีดบ้านฮ่องฮี ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นการรวมตัวของคนในชุมชนที่ต้องการสร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัว ซึ่งมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตควบคู่กับการประกอบอาชีพหลักทางการเกษตร เป็นกิจกรรมการผลิตโดยใช้วัตถุดิบและทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ผสมผสานกับภูมิปัญญาที่ได้รับการสั่งสมและถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ ซึ่งบ้านฮ่องฮี หมู่ที่ 13,14 กล่าวได้ว่าเป็นผู้นำในเรื่องอาชีพการเลี้ยงจิ้งหรีด โดยเฉพาะหมู่ที่ 14 ที่มีประชากร 184 ครัวเรือน ประกอบอาชีพเลี้ยงจิ้งหรีด จำนวน 49 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 27 (www.technologychaoban.com)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2560 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเลี้ยงจิ้งหรีดบ้านฮ่องฮี ได้รับการสนับสนุนเงินทุนและอุปกรณ์เครื่องมือในการแปรรูปผลิตภัณฑ์จิ้งหรีดทอดจากหน่วยงานภาครัฐและให้การส่งเสริมด้านความรู้วิชาการด้านจิ้งหรีด ระบบการเลี้ยงการตลาด เป็นการขับเคลื่อนด้านการตลาดให้ชุมชนเกิดความมั่นคงในอาชีพมากยิ่งขึ้น (www.technologychaoban.com)

ลักษณะของการดำเนินธุรกิจชุมชนและหลักคิดในการจัดตั้งธุรกิจชุมชนยังขาดการวิเคราะห์ศักยภาพปัญหา และความต้องการของกลุ่มและชุมชน ขาดทักษะในการผลิตขาดการวางแผนธุรกิจชุมชน และการวิเคราะห์ตลาด ขาดการจัดลำดับความสำคัญการใช้เงินทุน หรือกรณีที่ได้มีการจัดตั้งมีปัญหาในเรื่องการขาดการพัฒนาความรู้เฉพาะทางเพื่อต่อยอด ได้แก่ การบัญชี การตลาด การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การไม่เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ขาดข้อมูลด้านการตลาด จากลักษณะปัญหาและความต้องการดังกล่าว ภาครัฐจะต้องทำหน้าที่ในการเชื่อมโยง และต่อยอดความรู้ของชุมชน โดยจะต้องเริ่มจากผู้นำที่ตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมเพื่อให้มีการคิดร่วมกันระหว่างนักวิชาการกับชุมชน เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ โดยกระบวนการถ่ายทอดความรู้ จะต้องปลูกฝังแง่คิด ด้านศีลธรรม และจริยธรรม ซึ่งจะทำให้ชุมชนสามารถวิเคราะห์ปัญหาและหาทางแก้ไขได้ด้วยตนเอง (นัททิ ขจรกิตติยา, 2550 : 155)

ในด้านบทบาทของภาครัฐในการพัฒนาและส่งเสริมมีหน่วยงานจำนวนมากสนับสนุนและส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนในระดับพื้นที่เช่นกรมส่งเสริมการเกษตร กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ซึ่งแต่ละหน่วยงานยังไม่มีการทำงานในรูปแบบของภาคีและเครือข่ายที่ชัดเจนมีการทำโครงการทับซ้อนในบางพื้นที่รวมทั้งเป็นการแก้ปัญหาของชุมชนเฉพาะด้านซึ่งยังขาดมิติของการพัฒนาชุมชนแบบองค์รวม (Holistic) กระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยียังใช้วิธีการให้ความรู้ด้านเนื้อหา มากกว่าการกระตุ้นให้คิดค้นหาวิธีการของตนเองในขณะเดียวกันลักษณะการส่งเสริมยังไม่ตรงตามความต้องการของผู้ผลิตขาดความต่อเนื่องและไม่มีการต่อยอดกันและกัน การส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ผ่านมาเป็นความต้องการจากส่วนกลางในขณะเดียวกันการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนยังขาดการกระบวนการและกลไกการพัฒนาทั้งระบบอย่างครบวงจรและขาดการบริหารจัดการภาพรวมทำให้การพัฒนาผลิตภัณฑ์อยู่กับที่

ในขณะที่ระบบวิสาหกิจชุมชน เป็นแนวคิดที่เน้นกระบวนการสร้างรายได้จากผลิตภัณฑ์ในแต่ละหมู่บ้านหรือตำบล ซึ่งสนับสนุนและส่งเสริมให้ท้องถิ่นสามารถสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์โดยมีกิจกรรมการคิดค้นการพัฒนาด้านการตลาดการผลิตการบริหารจัดการและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีด้านการผลิตให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับและต้องการของตลาดสากลโดยท้องถิ่นต้องพึ่งตนเองเป็นหลักสูตรอุทิศกายและความคิดสร้างสรรค์เพื่อสร้างงานสร้างรายได้และนำไปสู่เป้าหมายในการสืบสานวัฒนธรรมที่ดีของท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไปสร้างความภาคภูมิใจและวางรากฐานที่สำคัญของประเทศทำให้แต่ละหมู่บ้านมีผลิตภัณฑ์หลักหนึ่งประเภทที่ใช้วัตถุดิบและทรัพยากรของท้องถิ่นลดปัญหาการอพยพย้ายถิ่นไปสู่เมืองใหญ่ซึ่งถือว่าเป็นการสร้างเศรษฐกิจชุมชนให้เกิดขึ้นสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 และยังเป็นเครื่องมือที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ของประชาชนเกิดดำเนินงานพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง

ด้วยเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องการใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านในการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเลี้ยงจิ้งหรีดเพื่อพึ่งตนเองจังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อให้ได้นำมาจัดการกลุ่มอาชีพดังกล่าว เชื่อมโยงกับทุนทางวัฒนธรรมไม่ว่าจะเป็นภูมิปัญญาพื้นบ้านองค์ความรู้และประสบการณ์ ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาตนเอง กลุ่ม และชุมชนที่มีความต่อเนื่องเกิดความยั่งยืนสามารถพึ่งตนเองได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเลี้ยงจิ้งหรีด

2. เพื่อศึกษาการใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านในการจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเลี้ยงจิ้งหรีดเพื่อการพึ่งตนเอง จังหวัดกาฬสินธุ์

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) แบบสำรวจเบื้องต้น (Basic Server) เป็นการสำรวจข้อมูล ของพื้นที่จังหวัด อำเภอดำบลและชุมชน ที่ศึกษาเกี่ยวกับสภาพทางกายภาพ ข้อมูลประชากร การปกครอง ลักษณะภูมิศาสตร์ ภูมิอากาศ ภาษา ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม โดยสร้างพื้นฐานสารานุกรมภาค อาชีพ รายงาน โดยทั่วไปในชุมชนใช้แบบสำรวจข้อมูลภาคสนามเพื่อบันทึกข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) แบบสังเกต (Observation) ใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และไม่มีส่วนร่วม (Non Participant Observation) โดยเข้าไปศึกษาในชุมชนด้วยการบันทึกลงในสมุดบันทึกในแต่ละครั้ง

3) แบบสัมภาษณ์ (Interviews) โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interviews) ใช้สัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติ และผู้ที่ให้ข้อมูลทั่วไป เพื่อให้ทราบถึงประวัติความเป็นมาของกลุ่มอาชีพ ที่จัดเตรียมแบบไว้อย่างสมบูรณ์ ให้ได้ข้อมูลในการศึกษาวิจัยละเอียดครบถ้วนเช่น สถานภาพบทบาท หน้าที่ของผู้ให้ข้อมูลและใช้เครื่องมือสัมภาษณ์ แบบไม่มีโครงสร้าง (NonStructured Interviews) เพื่อให้ได้ข้อมูล การดำเนินกิจกรรมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเลี้ยงจิ้งหรีด และเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เจาะลึกที่คาดการณ์ไม่ถึงที่เกิดบกพร่อง ตกหล่นหรือเกิดข้อสงสัย ในการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ในครั้งนี้ โดยตรวจสอบเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ ใช้การสัมภาษณ์จากกลุ่มผู้รู้ ผู้ปฏิบัติและกลุ่มบุคคลทั่วไป เพื่อทราบถึงสภาพเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมการเปลี่ยนแปลงต่อชุมชน

4) แบบสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากการระดมความคิดเห็นในประเด็นต่างๆจากการสนทนาของผู้ในกลุ่มต่างๆประมาณ 5-10 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) เก็บรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือวิจัย ที่ใช้กับกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 2) การรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำราหนังสือ วิทยานิพนธ์ และเว็บไซต์ต่างๆ

การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูลจะใช้วิธีการ ตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและเชื่อถือได้ของข้อมูล ได้แก่ การตรวจสอบ โดยการเปลี่ยนแปลงแหล่งข้อมูลที่แตกต่างกัน เช่น บุคคล เวลา หรือสถานที่ให้ข้อมูล หรืออาจใช้ข้อมูลที่แตกต่างกัน (Investigator Triangulation) ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการวิเคราะห์ข้อมูลที่สมบูรณ์รวมถึงการแปลความหมายของข้อมูล จากแหล่งที่เก็บรวบรวมที่หลากหลาย

การวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และใช้เป็นข้อมูลสรุปผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในเชิงคุณภาพทางวัฒนธรรม สรุป ประเด็นตามความมุ่งหมายของการวิจัย และนำเสนอผลการวิจัยโดยใช้วิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Description Analysis)

ผลการวิจัย

กาฬสินธุ์ เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนกลางหรือตอนบนของประเทศไทยอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 510 กิโลเมตร เป็นจังหวัดที่มีความอุดมสมบูรณ์จังหวัดหนึ่งในภาคอีสาน จากหลักฐานทางโบราณคดีบ่งบอกว่าเคยเป็นที่อยู่อาศัยของเผ่าละว้า ซึ่งมีความเจริญทางด้านอารยธรรมประมาณ 1,600 ปี

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ต่อมาได้โปรดเกล้า ยกฐานะบ้านแก่งประวัตินาศัตรมาตั้งแต่สมัยโบราณกาล “กาฬ” แปลว่า “ดำ” “สินธุ์” แปลว่า “น้ำ” กาฬสินธุ์จึงแปลว่า “น้ำดำ” และยังมีแหล่งซากไดโนเสาร์หลายแห่งด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอำเภอสหัสขันธ์ นอกจากนี้ยังมีชื่อเสียงด้านโปงลาง

คำขวัญ ประจำจังหวัด “พ่อหลวงองค์ดำลือเลื่อง เมืองฟ้าแดดสงยาง โปงลางเลิศล้ำ วัฒนธรรมผู้ไทย ผ้าไหมแพรวา ผาเสวยภูพาน มหาธารลำปาว ไดโนเสาร์สัตว์โลกล้านปี”

จังหวัดกาฬสินธุ์ มีพื้นที่ 6,946,746 ตารางกิโลเมตร มีประชากรจำนวน 995,176 คน (2561)

อาณาเขต

ทิศเหนือ จรดจังหวัดอุดรธานีและจังหวัดสกลนคร

ทิศตะวันออก จรดจังหวัดมุกดาหาร

ทิศใต้ จรดจังหวัดร้อยเอ็ดและจังหวัดมหาสารคาม

ทิศตะวันตก จรดจังหวัดมหาสารคามและจังหวัดขอนแก่น

การปกครองแบ่งออกเป็น 18 อำเภอ 135 ตำบล 1,584 หมู่บ้าน (<https://site.google.com>)

อำเภอยางตลาด

อำเภอยางตลาด เดิมชื่อ อำเภอปจิมกาฬสินธุ์ ตั้งเมื่อ พ.ศ. 2451 หลังจากมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ และแบ่งเขตการปกครองออกเป็นมณฑล จังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน อำเภอปจิมกาฬสินธุ์ ตั้งที่ว่าการอยู่ที่บ้านดงเค็ง หมู่ที่ 4 ตำบลดอนสมบูรณ์ ลักษณะที่ว่าการอำเภอเป็นอาคารสร้างด้วยไม้ทั้งหลัง ต่อมาทางราชการเห็นว่า การตั้งชื่ออำเภอโดยใช้ทิศทางเป็นหลักจะทำให้ประชาชนเข้าใจยาก จึงเปลี่ยนชื่ออำเภอ ปจิมกาฬสินธุ์ (กาฬสินธุ์ตะวันตก) เป็น อำเภอภูแล่นช้าง ใน พ.ศ.2456[1] ทั้งนี้เพื่อรักษาเมืองภูแล่นช้างไม่ให้สูญหายไป หลังจากนั้นทางราชการได้ย้ายที่ว่าการอำเภอภูแล่นช้างจากบ้านดงเค็งมาตั้งที่บ้านยางซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของหนองหมาจอก ใน พ.ศ.2460 จึงมีการเปลี่ยนชื่ออำเภอจาก “ภูแล่นช้าง” เป็นอำเภอยางตลาด ตามชื่อบ้านยางซึ่งได้รับการพัฒนาให้มีความเจริญมาจนถึงปัจจุบัน

อำเภอยางตลาดตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียงดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอห้วยเม็กและอำเภอหนองกุงศรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอเมืองกาฬสินธุ์

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอฆ้องชัยและอำเภอกันทรวิชัย (จังหวัดมหาสารคาม)

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอเชียงยืน (จังหวัดมหาสารคาม)

อำเภอยางตลาด มีพื้นที่ 621.084 ตารางกิโลเมตร ประชากร จำนวน 129,563 คน (พ.ศ.2557) แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 15 ตำบล 203 หมู่บ้าน (<https://th.wikipedia>)

1. ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้านซึ่งเป็นพื้นที่วิจัย คือ บ้านฮ่องฮี หมู่ที่ 13 และหมู่ที่ 14 ตำบลยางตลาด มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 บ้านฮ่องฮี หมู่ที่ 13 (แผนพัฒนาหมู่บ้าน ปี พ.ศ.2562)

จากการสำรวจพบว่า บ้านฮ่องฮี หมู่ที่ 13 มีจำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น 805 คน แยกเป็นชาย 385 คน หญิง 420 คน จำนวนครัวเรือน 187 ครัวเรือน ผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบันชื่อ นายสมประสงค์ ภูเจดีย์

ด้านเศรษฐกิจ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา รองลงมา ได้แก่ เลี้ยงสัตว์ ทำสวน ทำไร่ ฯลฯ รายได้เฉลี่ยของประชากรตามเกณฑ์ จปฐ. ปี 2561 จำนวน 33,000 บาท/คน/ปี ภายในหมู่บ้านยังมีการรวมกลุ่มประกอบอาชีพที่สร้างเสริมรายได้ให้แก่ครอบครัวและชุมชน หลายกลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มเลี้ยงจิ้งหรีด	จำนวนสมาชิก	61	คน
2. กลุ่มจักสาน	จำนวนสมาชิก	20	คน
3. ร้านค้าชุมชน	จำนวนสมาชิก	77	คน
4. กลุ่มโรตีสีชุมชน	จำนวนสมาชิก	75	คน
5. กลุ่มเลี้ยงกระบือ	จำนวนสมาชิก	61	คน

นอกจากนี้ ยังมีการดำเนินการกองทุนต่างๆ จำนวน 9 กองทุน ประกอบด้วย

1. กองทุนหมู่บ้าน มีเงินจำนวน 225,000 บาท
2. กองทุนเงินฝากสัจจะประจำหมู่บ้าน มีเงินจำนวน 1,136,405 บาท
3. กองทุนผู้สูงอายุประจำหมู่บ้าน มีเงินจำนวน 72,000 บาท

1.2 บ้านฮ่องฮี หมู่ที่ 14

ฮ่องฮี มาจากคำว่า ร่องรี หมายถึง ภูมิประเทศใกล้หมู่บ้านเป็นร่องน้ำที่มีความยาวและแคบลงรีลง ตอนแรกเรียก “ฮ่อง” (เป็นภาษาถิ่น) หมายถึง ร่องน้ำ “ฮี” หมายถึง ความริของร่องน้ำที่รีลง แคบลง เมื่อรวมคำแล้ว จึงเป็น “ฮ่องฮี” ต่อมาการออกเสียงก็เพี้ยนมาเป็นบ้านฮ่องฮี

สภาพการตั้งถิ่นฐานของชาวบ้านฮ่องฮี เกิดจากการอพยพมาหาที่ตั้งอันอุดมสมบูรณ์ ซึ่งตั้งอยู่ใกล้บริเวณห้วยปลาหลด ซึ่งเป็นคลองน้ำที่มีลักษณะยาวรีมีความอุดมสมบูรณ์ และมีน้ำเพียงพอตลอดปีในการอุปโภคบริโภครวมทั้งการเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ โดยเฉพาะการปลูกข้าวที่เป็นอาชีพหลักของชาวบ้าน

บ้านฮ่องฮี ได้ก่อตั้งขึ้นราว พ.ศ.2220 มีอายุ 300 กว่าปี เมื่อก่อนชาวบ้านได้เรียกผู้ปกครองหมู่บ้านว่า “เฒ่ากวนบ้าน” หรือผู้ใหญ่บ้าน จากนั้นชาวบ้านได้แต่งตั้งให้เป็นท้าวคำป๋อง เป็นผู้ปกครองตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาและเป็นผู้ปกครองคนแรกของหมู่บ้าน เป็นเวลายาวนานจนเสียชีวิต (ขณะเสียชีวิต อายุ 73 ปี) ปัจจุบันมีนายเทวัญ ภูคะฮาด เป็นผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งดำรงตำแหน่งมาตั้งแต่ พ.ศ.2549

บ้านฮ่องฮี หมู่ที่ 14 เป็นหมู่บ้านขนาดกลาง แยกจากหมู่ที่ 13 ห่างจากอำเภอยางตลาด ประมาณ 7 กิโลเมตร จากการสำรวจพบว่า บ้านฮ่องฮี หมู่ที่ 14 มีจำนวนประชากร รวมทั้งสิ้น 860 คน แยกเป็นเพศชาย 425 คน เพศหญิง 435 คน จำนวนครัวเรือน 170 ครัวเรือน

ซึ่งสภาพสังคม เศรษฐกิจโดยทั่วไปไม่แตกต่างจากหมู่ที่ 13 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา และรวมกลุ่มอาชีพเสริม สร้างรายได้ คือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเลี้ยงจิ้งหรีด (ร่วมกับหมู่ที่ 13) เลี้ยงกบ เลี้ยงวัว กลุ่มปุ๋ยอินทรีย์ กลุ่มเย็บผ้า ด้วยมือ เป็นต้น (แผนพัฒนาหมู่บ้าน หมู่ที่ 14 ปี พ.ศ. 2562)

ความเป็นมาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเลี้ยงจิ้งหรีด

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเลี้ยงจิ้งหรีด บ้านฮ้องฮี หมู่ที่ 13,14 ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จัดตั้งขึ้นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2556 โดยชาวบ้านที่มีความสนใจเลี้ยงจิ้งหรีดสำหรับบริโภคในครัวเรือน และเพื่อจำหน่ายในพื้นที่ใกล้เคียง สมาชิกแรกเริ่มมีจำนวน 30 คน ทั้งนี้เนื่องจากสมาชิกหลายคน ได้เคยไปพบเห็นเรียนรู้ขั้นตอนและวิธีการเลี้ยงจิ้งหรีดที่อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบกับในปัจจุบันวัฒนธรรมการบริโภคของชาวอีสานและพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ ส่วนใหญ่นิยมรับประทานอาหารประเภทแมลงชนิดต่างๆ อยู่แล้ว จึงเป็นแรงบันดาลใจให้มีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพดังกล่าวขึ้นมา

การพัฒนากลุ่ม ได้มีการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน กลุ่มเลี้ยงจิ้งหรีด ในปี พ.ศ. 2559 ขณะนั้นมีสมาชิกจำนวน 43 คน และได้เข้าร่วมแปลงใหญ่แมลงเศรษฐกิจ ในปี พ.ศ. 2560 ขณะที่มีสมาชิกกลุ่มจำนวน 51 คน นอกจากนั้น ยังได้รับการสนับสนุนเงินทุนและอุปกรณ์เครื่องมือแปรรูปผลิตภัณฑ์จิ้งหรีดจากสำนักงานเกษตรอำเภอยางตลาด และสำนักงานเกษตรจังหวัดกาฬสินธุ์ การสนับสนุนช่วยเหลือด้านวิชาการจากศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดขอนแก่น ไม่ว่าจะเป็นความรู้ด้านการตลาด แหล่งทุนจากภาคีเครือข่ายภาครัฐและเอกชน เป็นต้น

จากประสบการณ์ของนางอรรพรรณ วอทอง ประธานกลุ่ม ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มอาชีพเลี้ยงจิ้งหรีด โดยครั้งแรกทำเป็นอาชีพเสริม นอกเหนือจากการปลูกผักสวนครัวขาย ต่อมาเห็นว่า การเลี้ยงจิ้งหรีดมีต้นทุนต่ำ มีวิธีการเลี้ยงง่าย ใช้เวลาไม่นานก็จับขายกำไรดี จึงหันมาทุ่มเทอาชีพเลี้ยงจิ้งหรีดเพียงอย่างเดียว และพัฒนาเป็นกลุ่มอาชีพเลี้ยงจิ้งหรีดในปัจจุบัน การใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านในการจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเลี้ยงจิ้งหรีดเพื่อการพึ่งตนเอง

การใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านในการจัดการของกลุ่ม เป้าการนำเสนอผลการวิจัยที่ครอบคลุมวงจรชีวิตและขั้นตอนการเลี้ยงจิ้งหรีด ดังนี้

1. จิ้งหรีดเป็นแมลงที่พบเห็นตามธรรมชาติ ซึ่งโดยทั่วไปจิ้งหรีดตัวอ่อนและตัวเต็มวัยจะอาศัยหลบซ่อนอยู่ตามสนามหญ้าหรือตามรอยแตกของรูดิน เมื่อกลายมาเป็นสัตว์แมลงเชิงเศรษฐกิจ การนำมาเลี้ยงจึงต้องมีการลอกเลียนแบบธรรมชาติของวงจรชีวิตและการเลี้ยงดู สมาชิกกลุ่มจึงนำองค์ความรู้และประสบการณ์ที่เป็นภูมิปัญญาพื้นบ้าน มาสร้างจำลองที่อยู่อาศัย (บ้าน) แบบถาวรขึ้นมา เป็นโรงเรือนสำหรับเลี้ยงจิ้งหรีดเริ่มแรกมีการใช้ฟางข้าวปูพื้นในท่อซีเมนต์คลุมด้วยผ้ามุ้ง ปรากฏว่ามีส่วนทำให้ผลผลิตน้อย จึงทดสอบใหม่ลองผลิตลงถาดและศึกษาตัวอย่าง จนกระทั่งมีการใช้แผงไข่เป็นที่อยู่อาศัยของจิ้งหรีดในปัจจุบัน

2. การปรับอุณหภูมิที่เหมาะสมกับธรรมชาติความเป็นอยู่ของจิ้งหรีดภายในโรงเรือน ซึ่งเป็นระยะแรกหรือระยะพักไข่ (7-15 วัน) ความร้อนหรืออุณหภูมิในการอบไข่จิ้งหรีดที่ส่งผลดีต่อผลผลิตอยู่ระหว่าง 35-40 องศาเซลเซียส โดยทั่วไปหากเป็นโรงเรือนที่มาตรฐานจะใช้เตาอบที่สามารถปรับระดับอุณหภูมิที่เหมาะสมได้ แต่ทางกลุ่มได้ใช้ภูมิปัญญาในการจัดการ กล่าวคือ ปกติจะใช้พลาสติกคลุมชั้นไข่ และห่อหุ้มด้วยถุงปุ๋ยเพื่อรักษาอุณหภูมิ หากเป็นฤดูฝนหรือฤดูหนาวอากาศค่อนข้างเย็น ก็จะนำผ้าห่มหนาคลุมอีกชั้นหนึ่ง เพื่อให้ได้ระดับอุณหภูมิที่พอเหมาะแก่การฟักไข่จิ้งหรีด

3. วิธีการรองไข่จิ้งหรีด (ระยะการผสมพันธุ์) ใช้การสังเกตพฤติกรรมทางธรรมชาติของจิ้งหรีด หากเป็นพื้นดิน แข็งจะยากต่อการแทงกันออกไข่ ดังนั้น เพื่อให้ง่ายและสะดวกต่อการออกไข่ดังกล่าว จึงมีการใช้ภูมิปัญญาโดยนำชั้น

พลาสติกหรือถาดใส่ดินดำ ดินเก่าแกลบเผาหรือดินทรายละเอียด ไปวางในบ่อเลี้ยงประมาณ 1 คืบ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่แน่นอน นั่นคือ ได้จิ้งหรีดตัวใหญ่เท่ากัน ส่งผลดีต่อราคาขาย

4. สมาชิกกลุ่ม ได้จัดทำกล่องคล้ายตู้สี่เหลี่ยมเป็นที่อยู่อาศัยหรือบ้านพักจิ้งหรีดที่ใช้ต้นทุนราคาประหยัด และมีการปรับเปลี่ยนเรื่อยมา จนมีความเหมาะสมสอดคล้องกับธรรมชาติของวงจรชีวิตจิ้งหรีดและขั้นตอนต่างๆ เริ่มจากระยะแรกใช้วัสดุที่เป็นท่อซีเมนต์หรือโอ่ง ปรากฏว่าได้ผลผลิตน้อย จึงเปลี่ยนมาเป็นการก่ออิฐลักษณะกล่อง แต่ก็ประสบปัญหาเชื้อรา และมดรังควาน ซึ่งเป็นอุปสรรคในการดูแลรักษา ล่าสุดจึงเปลี่ยนมาเป็นลักษณะที่เรียกว่าคอกจิ้งหรีดกล่องที่เคลื่อนย้ายได้สะดวก ทำความสะอาดง่าย สามารถป้องกันเชื้อโรคได้ ซึ่งถือเป็นการใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านที่ใช้วิธีการลงผิวดอกจากสถานการณ์จริงของสมาชิก จนสามารถปรับปรุงมาเป็นกล่องเลี้ยงจิ้งหรีดในปัจจุบัน

5. การใช้ภูมิปัญญาในการให้อาหารจิ้งหรีดเพื่อเพิ่มผลผลิต ให้น้ำหนักมากขึ้นและมีรสชาติอร่อยหวานมัน เริ่มจากตัวอ่อนต้องให้อาหารบดละเอียด ขนาดกลางถึงตัวใหญ่ไม่ต้องบดละเอียด สามารถนำมาผสมรำอ่อนรำแก่ให้กินได้ นอกจากนี้ เพื่อประหยัดต้นทุนค่าใช้จ่าย ได้นำผัก ผลไม้ ใบไม้ และใบหญ้า มาเป็นอาหารจิ้งหรีดอีกด้วย แต่ที่เป็นเคล็ดลับก่อนนำออกขาย 1-2 วัน สมาชิกผู้เลี้ยงอธิบายว่า ได้ใช้ฟักทองที่ผ่านเป็นแผ่นบางๆ เป็นอาหารจิ้งหรีด ผลที่ได้คือ ไม่มีหัวอาหารตกค้างอยู่ในท้องจิ้งหรีด ผู้บริโภคปลอดภัย ที่สำคัญคือ ทำให้จิ้งหรีดมีน้ำหนักตัวเพิ่มขึ้น รสชาติกลมกล่อมอีกด้วย

อาจกล่าวได้ว่า การเลี้ยงจิ้งหรีดเริ่มต้นจากการทำเป็นอาชีพเสริม หารายได้เพิ่มเติมจากอาชีพหลักในครอบครัวของชาวบ้าน ต่อมาจึงได้มาการรวมกลุ่มอาชีพเลี้ยงจิ้งหรีด และได้รับการส่งเสริมสนับสนุนทุนงบประมาณ ความรู้ทางวิชาการที่เกี่ยวข้องจากภาครัฐ และภาคีเครือข่าย เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเลี้ยงจิ้งหรีดที่มีความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจสามารถพึ่งพาตนเองได้จนถึงปัจจุบัน

อภิปรายผล

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเลี้ยงจิ้งหรีด มีพัฒนาการเริ่มต้นจากการทำเป็นอาชีพเสริมภายในครัวเรือนของชาวบ้านอยู่ฮีหมู่ที่ 13-14 ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ เมื่อปี พ.ศ.2556 ต่อมาจึงได้มีการรวมตัวจัดตั้งเป็นกลุ่มอาชีพเลี้ยงจิ้งหรีด ที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัวและกลุ่ม มีการจัดทำระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม โดยคัดเลือกคณะกรรมการกลุ่มจากสมาชิกกลุ่ม 61 คน ภายใต้ความร่วมมือของภาคีเครือข่ายภาครัฐและประชาชน (ประชารัฐ) สนับสนุนงบประมาณค่าใช้จ่ายเป็นค่าวัสดุ อุปกรณ์ตลอดจนเป็นการให้ความรู้ทางวิชาการ จัดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนเลี้ยงจิ้งหรีดเมื่อปี พ.ศ. 2559 มีการขยายการผลิต การแปรรูปผลิตภัณฑ์ต่างๆ เพื่อจำหน่ายในพื้นที่ใกล้เคียง และต่างจังหวัด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชน (จินตวีร์ เกษมสุข 2554 : 14) ที่อธิบายถึงกระบวนการให้ประชาชนเข้าเกี่ยวข้องกับกิจกรรมงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเอง ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้และความชำนาญร่วมกับวิทยาการที่เหมาะสม รวมทั้งการที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนเอง ในการจัดการและควบคุมการใช้ทรัพยากร และปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคมเพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม และการตัดสินใจต่างๆ เกี่ยวกับโครงการที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับร่วมกัน

การใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านในการจัดการของกลุ่มที่เกี่ยวกับวงจรชีวิตและขั้นตอนการเลี้ยงจิ้งหรีด ด้วยวิธีการสร้างแบบจำลองที่อยู่อาศัยเป็นโรงเรือนเลี้ยงจิ้งหรีดด้วยฟางข้าวปูพื้นซีเมนต์ในระยะแรกจนมาเป็นการใช้แผงไข่ การปรับอุณหภูมิ

ที่เหมาะสมกับธรรมชาติตามฤดูกาลด้วยผ้าห่มหนาปกคลุมในฤดูฝนหรือฤดูหนาว (ระยะพักไข่) การใช้ดินขี้เถ้าแกลบเผาหรือดินทรายละเอียดเพื่อให้ห่างแก่การแทงกันออกไข่ของจิ้งหรีดซึ่งทำให้ได้ผลผลิตที่มีขนาดตัวใหญ่เท่ากัน การจัดทำคอกขี้หรือกล่องตุ๋นที่เหลี่ยมที่ทำความสะอาดง่ายป้องกันเชื้อโรคและเคลื่อนย้ายสะดวกในปัจจุบัน รวมทั้งการใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านเพื่อเพิ่มผลผลิตและรสชาติที่ดี ในห้วงเวลาไม่นานออกจำหน่าย 1-2 วัน โดยใช้ฟักทองฝานเป็นแผ่นบางๆ ผัก ผลไม้ ใบไม้ ใบหญ้าเพิ่มเติมจากอาหารประเภทรำอ่อนรำแก่ ทั้งหลายเหล่านี้เป็นภูมิปัญญาพื้นบ้านที่สมาชิกกลุ่มได้นำมาประยุกต์ใช้ดำเนินกิจกรรมเลี้ยงจิ้งหรีด จนสามารถสร้างอาชีพ เพื่อรายได้ให้กับครอบครัว และกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับดวงเนตร เพ็ชรกิจ (2551:158-161) ที่ได้ศึกษาการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารของชุมชน จังหวัดนครราชสีมา พบว่า มีการนำเอาภูมิปัญญาพื้นบ้านดั้งเดิมมาผสมผสานให้เกิดเป็นอาหารชนิดใหม่ที่หลากหลายตามรูปแบบอาหารเนื่องจากผู้บริโภคในปัจจุบันต้องการความสะดวกรวดเร็ว และต้องเป็นอาหารเพื่อสุขภาพโดยใช้สมุนไพรพื้นบ้านที่มีอยู่ในครัวเรือนให้เกิดประโยชน์สูงสุด การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านในการผลิตผลิตภัณฑ์อาหารเป็นการนำเอาองค์ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ที่เกิดจากการผลิตอาหารในอดีตมาประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ และสร้างมูลค่าให้ผลผลิตอาหารมากขึ้น เช่น ขนมจีน ซึ่งขั้นตอนการผลิตยังเหมือนเดิม เครื่องมือและอุปกรณ์เปลี่ยนมาใช้เครื่องจักรไฟฟ้าเพื่อทุ่นแรง และทำการผลิตได้มากขึ้นและการผลิตเส้นหมี่ วัตถุดิบใช้ข้าวเหลืองประทิวนำมาไม่แบ่งให้ละเอียด นำน้ำแข็งไปปาดบางๆ บนปากหม้อที่ซึ่งผ้านี้ พอสุกออกแล้วนำไปตากแดดบ่มเป็นเส้น ปัจจุบันมีการนำพืชผักผลไม้พื้นบ้านมาผสมให้มีสีสันเพิ่มคุณค่าทางอาหาร

การดำเนินงานของกลุ่ม จึงเป็นไปอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาด้านการผลิต การแปรรูปผลิตภัณฑ์ และปัจจัยด้านการตลาด ทำให้สมาชิกกลุ่มและครอบครัวมีอาชีพรายได้ที่มั่นคง ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้ในด้านสังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับแนวคิดที่เป็นหลักการ 3 วงกลม (The Three-circle Principle) ของเครือเจริญโภคภัณฑ์ (ซีพี) ในการขับเคลื่อนการทำธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบ ได้แก่ วงแรกด้านสังคม หมายถึงต้องมีความรัก (Love) และความเห็นอกเห็นใจ (Compassion) เป็นรากฐานในการสร้างคุณค่าทางสังคมและการแบ่งปัน วงที่ 2 ด้านเศรษฐกิจ หมายถึงองค์กรต้องแน่ใจว่ามีสถานะทางการเงินที่มั่นคงพอที่จะเป็นกำลังในการทำมาค้าขายต่อเนื่อง และวงที่ 3 ด้านสิ่งแวดล้อม โดยองค์กรต้องขับเคลื่อนและสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้คนและสิ่งแวดล้อม

เอกสารอ้างอิง

- จินตวิรี เกษมสุข.(2554). การสื่อสารกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- นัทธี ขจรกิตติยา.(2550). “การจัดการธุรกิจชุมชน : แนวทางสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน” มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา2(2) : 154 ; กรกฎาคม-ธันวาคม
- แผนพัฒนาหมู่บ้าน.(2562). บ้านฮ่องฮี หมู่ที่ 13 และ 14 ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์“ศุภชัย” โช่ว 3 วงกลมธุรกิจ ซีพี หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับ วันที่ 9 กรกฎาคม 2562 หน้า 9
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.(2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564 กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี
- สุกัญญา อธิปอนันต์.(2560). กลยุทธ์การพัฒนาวิสาหกิจเพื่อการพึ่งตนเอง ปี 2550 กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการเกษตร